

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.

(3:e avd.)

I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov hade Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 100 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden samma dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition som kunde komma att avlätas i ämnet, till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. för budgetåret 1931/1932 beräkna ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 200,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avläten, den 6 februari 1931 dagtecknad proposition, nr 73, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 200,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

För budgetåren 1923/1924—1929/1930 anvisade riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln extra anslag till särskild polis för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. Från och med budgetperioden 1925/1926 uppfördes anslaget i riksstaten med 150,000 kronor. Anslaget anvisades från och med perioden 1927/1928 för varje gång att utgå ur statsverkets fond av rusdrycksmedel.

För innevarande budgetår har riksdagen, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, genom skrivelse den 9 maj 1930, nr 204, till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. anvisat ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 135,000 kronor. Med det i anslagsrubriken infogade ordet »lönnbränning» avsågs att åstadkomma full klarhet därom, att anslaget finge tagas i anspråk jämväl för uppdragande av lönnbränning, något som emellertid en-

ligt riksdagens mening kunnat ske även med anslagets förutvarande rubricering.

En arsevård del av det för varje år beviljade anslaget har brukat ställas till överståthållarämbetets förfogande med bemyndigande för ämbetet att till Stockholms stad utbetala bidrag till underhåll av särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. med viss andel, under senare år tre fjärdedelar, av sammanlagda kostnaden för nämnda ändamål under vederbörande tidsperiod, dock med en maximibegränsning, som för varje budgetår från och med perioden 1925/1926 bestämts till 75,000 kronor. Återstoden — d. v. s., då nyssnämnda maximibelopp regelmässigt utgått, 25,000 kronor — bestrides av Stockholms stad. Medel, som sålunda av staten och staden anvisas, användas till täckande av kostnaderna för upprätthållande av en vid Stockholms poliskår för ändamålet inrättad särskild avdelning.

Enligt Kungl. Maj:ts brev den 28 september 1923 har den i Stockholm sålunda inrättade spritpolisen, som står under befäl av tredje polisintendenten, till uppgift att inom Stockholms stad och län *dels* under samarbete med tullpersonalen bedriva spaning för uppdagande av olovlig införsel och därmed sammanhängande olovlig försäljning av spritdrycker samt i övrigt fullgöra de åligganden, som jämlikt bestämmelserna i lagen den 8 juni 1923 om straff för olovlig varuinförsel kunna ankomma å densamma, *dels* lämna tullverket allt det biträde, som påkallas för fullgörande av dess personal tillkommande åligganden beträffande olovlig spritinförsel, *dels ock* fullgöra den tjänstgöring i övrigt, som tredje polisintendenten i Stockholm prövar för ifrågavarande ändamål nyttig.

Kungl. Maj:t har därjämte under sistförflutna kalenderår förklarat, att ifrågavarande polisverksamhet må utsträckas jämväl till annat län.

Förutom till nyss angivna ändamål hava för varje budgetperiod medel inom det beviljade anslaget beräknats för att, efter framställning från vederbörande länsstyrelser, användas till vidtagande i andra delar av landet av åtgärder till spritsmugglingens bekämpande samt, i viss mån, till stävjande av olaga rusdryckshantering i andra former.

I 1924 års statsverksproposition, femte huvudtiteln, punkt 93, finnes en utförlig redogörelse rörande tillkomsten av och ändamålet med ifrågavarande anslag, till vilken utskottet tillåter sig hänvisa.

Vid anmälan av förevarande anslagsäskande har departementschefen anfört följande:

»Innan jag ingår på frågan om behovet för nästa budgetår av medel till särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m., vill jag efter samråd med chefen för finansdepartementet omförmåla, att han i anledning av den framställning om utredning rörande spritpolisens organisation och därmed sammanhängande frågor, som gjorts av 1928 års revision av rusdryckslagstiftningen, har under övervägande att föranstalta om utredning i nämnda och närliggande frågor. Vid bestämmande

av anslaget för här ifrågasatt ändamål under nästa budgetår lär man emellertid hava att utgå från för närvarande gällande förhållanden.

Jag övergår härnäst till föreliggande anslagsfråga.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen, innebär den av polismästaren i Stockholm och överståthållarämbetet i ämnet gjorda framställningen, att statens bidrag till den särskilda spritpolisavdelningen vid Stockholms poliskår, vilket bidrag under senare tid utgjort högst 75,000 kronor per budgetår, skulle för nästa budgetår höjas till högst 110,000 kronor. Statsbidragets maximum skulle alltså höjas med 35,000 kronor, varav 30,000 kronor äro avsedda till utökning av avdelningens personal och till som följd därav stegrade resekostnader m. m., medan 5,000 kronor skulle användas för bestridande av vissa med spaningsarbetet förenade kostnader. Det torde vara ostridigt, att spritsmugglingen i Stockholm och angränsande län visat tendens till ökning. Skärpta åtgärder till dess bekämpande äro därför av nöden. Med hänsyn därtill synes mig förevarande framställning, som avser att möjliggöra för spritpolisavdelningen i Stockholm att på ett effektivare sätt än hittills fullfölja sin i hög grad maktpåliggande verksamhet, vara värd allt beaktande.

Vad beträffar storleken av det begärda statsanslaget skulle visserligen kunna ifrågasättas, huruvida icke Stockholms stad, som för närvarande årligen bidrager med 25,000 kronor till avdelningens verksamhet, borde förpliktas att till någon del bestrida jämväl de höjda kostnader för verksamheten, med vilka räknats i framställningen. I betraktande därav att kostnadsökningen väsentligen torde föranledas av spaningsarbete, som skall bedrivas utanför Stockholms stad, ävensom med hänsyn till betydelsen av detta spaningsarbete för hela riket, får jag dock förorda, att hela det förhöjda beloppet av 35,000 kronor må få utgå av statsmedel. Statens bidrag till spritpolisavdelningen i Stockholm synes i enlighet härmed böra, såvitt nu kan bedömas, för nästa budgetår bestämmas till högst (75,000 + 35,000) 110,000 kronor, vilket bidrag torde böra utgå under villkor att staden — i anslutning till vad hittills gällt — av egna medel bidrager med minst 25,000 kronor årligen.

Vad beträffar anslagen till länsstyrelserna är att märka, att enligt generaltullstyrelsens och kontrollstyrelsens år 1929 framlagda förslag en del av spritpolisens nuvarande uppgifter efter hand skulle kunna överflyttas å tullpersonal. Såsom ämbetsverken framhållit, måste dock viss tid förgå, innan dylik personal i erforderlig omfattning kan hava bibragts avsedd polisutbildning samt därefter fått tillfälle att sätta sig in i de nya arbetsuppgifterna. Enligt vad jag inhämtat har generaltullstyrelsen — liksom var fallet under år 1929 — sistförflutna år anordnat en kurs för utbildning i detektivtjänst av ett mindre antal befattningshavare i tullverket. De sålunda utbildade tulltjänstemännen lära emellertid i första hand böra insättas på punkter, där spritpolis ej finnes men där särskild spaning efter spritsmuggling visar sig vara av nöden. Vad nästkommande budgetår angår lär man därför icke kunna räkna med

att överflyttning av spritpolisens nuvarande uppgifter på tullpersonal i någon avsevärd utsträckning kan äga rum.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget var ett belopp av 60,000 kronor avsett för spritpolisverksamhet inom de särskilda länen. Av detta belopp har ställts till olika länsstyrelser förfogande sammanlagt 57,700 kronor. Med hänsyn till vad som nyss anförts rörande väntat dröjsmål med tullpersonalens övertagande av spritpolisens uppgifter synes man för nästa budgetår icke kunna räkna med någon sänkning av detta belopp. Där- emot lär en höjning av detsamma av olika anledningar böra äga rum. En dylik höjning torde i första hand erfordras med hänsyn till poliskammarens i Malmö framställning om ökat statsbidrag för nästa budgetår. Ehuru ett definitivt ställningstagande till nämnda framställning icke torde böra ske förrän i samband med prövningen av motsvarande framställningar från andra län, lär det redan nu vara klart, att en väsentlig höjning av statens bidrag till smugglingens bekämpande inom Malmöhus län bör företagas. Den in- smuggling till riket av spritdrycker, som för närvarande bedrives i nämnda län, lär nämligen vara av så betydande omfattning, att staten icke torde kunna undgå att på ett verksammare sätt än hittills ekonomiskt understödja kampen däremot.

Slutligen har erfarenheten ådagalagt, att ett icke alltför knappt tilltaget belopp bör stå till Kungl. Maj:ts förfogande för mötande av under ett budgetår uppkommande nya anslagsbehov av mer eller mindre tillfällig natur. Då nuvarande anslag icke förslår för täckande av behovet av dylik medelsreserv, bör även av denna anledning viss anslagshöjning äga rum. Det för länsstyrelsernas del erforderliga anslagsbeloppet torde därför böra — inklusive nämnda medelsreserv — beräknas till sammanlagt 90,000 kronor.

Enligt dessa beräkningar skulle alltså anslaget för nästa budgetår behöva upptagas till det preliminärt uppförda beloppet (110,000 + 90,000) 200,000 kronor. Det synes icke lämpligt att vid anslagets beviljande knyta villkor, innebärande inskränkningar i möjligheten att använda detsamma för verksamhet inom de delar av riket, där spritpolis visar sig särskilt behövlig.

Jämväl för budgetåret 1931/1932 torde anslaget böra utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.»

Utskottets
yttrande.

Att bekämpandet av spritsmugglingen alltjämt kräver omfattande åtgärder från statens sida torde vara allmänt erkänt. Anslag för ändamålet lär därför allt fortfarande böra utgå och med hänsyn till den tendens till ökning, som smugglingen under senaste tiden visat, synes det ofrånkomligt, att skärpta åtgärder för dess bekämpande vidtagas. Då utskottet icke funnit skäl till erinran mot storleken av det för ändamålet nu äskade anslagsbeloppet, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till särskild polisverksamhet för upp- dagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.

för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

Beträffande sättet för täckande av ifrågavarande anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

Stockholm den 20 mars 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 52.
